

UNIVERSITAS

FELSŐOKTATÁS ÉS TUDOMÁNY • SZERKESZTŐ: HEGEDŰS SZABOLCS

VÉHA ANTAL A MÉRNÖKI KAR MÚLTJÁRÓL ÉS JÖVŐJÉRŐL

Megvalósult a 45 éves Nagy Gondolat

A Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kara fennállásának 45. évfordulóját ünnepli. Ebből az alkalomból elevenítettük fel Véha Antal dékánnal az intézmény történetének főbb eseményeit – és szóba kerültek az új kihívások is.

– Az élelmiszer-ipari technikum létrejöttével, 1962-ben végre megjelent a mérnökképzés csírája Szegeden. Valami elkezdődött, az alapítók a felsőfokú élelmiszer-ipari szakemberképzés elindulását azért szorgalmazták, hogy kiszolgálják a dél-alföldi régiót, amely egy óriási zöldség-, gyümölcs-, gabona- és húsalapanyag-előállító térség. Akkoriban mindenkit a világon az érdekelt, hogyan lehetne tartóssá alakítani a nem frissen feldolgozott élelmiszert. Ezért a felsőfokú technikumok az ország minden pontján egyszerre jelentek meg – elevenítette fel a kezdeteket Véha Antal, a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) Mérnöki Karának dékánja. Az egykori Felsőfokú Élelmiszeripari Technikum, majd SZÉF idén ünnepli fennállásának 45. évfordulóját – a dékán ebből az alkalomból

A mérnöki kar épülete a szegedi Mars téren

FOTÓ: KARNOK CSABA

idézte fel a kar történetének legfontosabb mérföldköveit.

Például az 1970-es évet: ekkor szü-

letett a technikumból önálló főiskola. Már körvonalazódott a mai oktatás három alappillére: az egyik az alapanyagokkal, piacképes termékekkel foglalkozó élelmiszer-mérnöki képzés. A másik alapszakon a gazdasági és vidékfejlesztési mérnökök tanulnak, főként pénzügyi-gazdasági ismereteket szerezve. A technikai, üzemeletetű, gyártási feladatokra a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari gépészmérnöki képzés készíti fel a kar jelenleg mintegy 1600 hallgatóját.

– Fontos mérföldkőhöz értünkünk 2000-ben, az egyetemi integráció révén közvetlenebb lett a kapcsolat a nagy tudományágakkal, fizikával, biológiával, kémiával, biotechnológiával. Úgy érzem, komoly nyertesei lettünk ennek a folyamatnak – vallja a dékán, aki az idei évre is hasonlóan hálásan gondol. – Most már mérnöki karnak nevezetünk, az új, bolognai rendszerű, osztott képzés miatt nincs értelme tovább a „főiskolai” jelzőnek. Megvalósul az 1962-es Nagy Gondolat: 2008 januárjától mester-szakok indulnak, okleveles élelmiszer-mérnököket képezhetünk végre Szegednek is – fogalmaz Véha Antal.

A dékán a jövőt is optimistán látja. – A világ a konkrét megoldások irányába fordítja a figyelmét. Ebben a folyamatban nagy szükség lesz a mérnökökre. Szép kihívás például, hogy magyar termőföldről nyert alapanyagokból elismert élelmiszer, akár hungaricum jöjjön létre. Nyitni kell más területek, például az anyagtudományok felé is – így léphetünk tovább technológiai téren. Szintén fontos a környezetvédelem, az alternatív energiaforrások ügye – sorolja Véha Antal, kiemelve: a kari oktatók is folyamatosan továbbfejlesztik magukat, egyre elismertebbek szakmai berkekben, közel 75 százalékuk rendelkezik tudományos minősítéssel.

Rádásul a hallgatókkal is közvetlen a viszonyuk. – Mindig jellemző volt nálunk a jó értelemben vett családias hangulat, a tanár és hallgató közötti személyes kapcsolat. Nincsenek poroszos, szigorú oktatási szabályok, például hogy egy professzorhoz hozzá sem lehet szólni – érzékeltet valamiképp a mérnöki kar szellemiségéből Véha Antal.

R. TÓTH GÁBOR

Régiós konferencia

Nagyszerű konferenciát rendezett a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karának Ökonómia és Vidékfejlesztési Intézete október 12-én. Gulyás László, a konferenciasorozat főszervezője elmondta, hogy az intézet 2001-ben rendezte első konferenciáját, a mostani már a negyedik volt a sorban.

A konferenciasorozat életre hívása az „amit kutatunk, azt tanítjuk, amit tanítunk, azt kutatjuk” jelszó jegyében történt. Az intézet ugyanis a mérnöki karon belül a vidék- és a régiófejlesztéshez kapcsolódóan alakította tanítási és kutatási profilját. Az általuk gondozott vállalkozó-menedzser, illetve gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök szakon 2000 óta egyre nagyobb hangsúlyt kap a vidékfejlesztés és a regionális tudományok ismeretanyaga.

A konferencia első részében a plenáris ülés négy előadója a Közép-Európa mint régió kérdéskör köré építette fel mondanivalóját. Ormos Mária történész akadémikus a közép-európai országok előtt álló kihívások történeti dimenzióit tárta fel. Előadásában az EU-csatlakozásból következő esélyekre helyezte a hangsúlyt. Vele szemben Botos Katalin közgazdász a Vénülő Közép-Európa című előadásában azokat a veszélyekre hívta fel a figyelmet, melyek a térség demográfiai hanyatlásából fakadnak. Nagy Frigyes volt agrárminiszter a magyar mezőgazdaság jelenlegi gondjait és lehetséges kitérési pontjait ismertette. Gulyás László kar képviselőjében a régió helyzetét elemezte. Előadásában arra kereste a választ, hogy mely közép-európai térségek emelkedtek fel és melyek szakadtak le, és ezen folyamatok milyen tényezőkre vezethetők vissza.

A konferencia második részében 14 szekcióban 162 előadó ismertette a közép-európai régiókkal és a vidékfejlesztéssel foglalkozó kutatási eredményeit. A PhD-hallgatók mellett sok minősített oktató, kutató és professzor előadóként is részt vett a szekciók munkájában. Ezenkívül az ország összes regionális kutatással foglalkozó egyetemi műhelye – Sopron, Győr, Pécs, Budapest, Miskolc, Nyíregyháza, Békéscsaba – előadással képviseltette magát a konferencián.

Állomások

1962: elindul a felsőfokú élelmiszer-ipari szakemberképzés a budapesti és szegedi technikumokban.

1965: végeznek az első diplomás élelmiszer-ipari szakemberek (Szegeden 54 fő).

1970: a Budapesten és Szegeden 1962 óta működő felsőfokú élelmiszer-ipari technikumok összevonásával önálló főiskola létesül Szegeden (SZÉF).

1972: az élelmiszer-ipari főiskola karokra tagozódik: állattenyésztési kar Hódmezővásárhelyen, élelmiszer-ipari kar Szegeden.

1979: az élelmiszer-ipari főiskola önálló kollégiumának létrehozása; megszűnik a kari tagozódás, az állattenyésztési kar az Állatorvostudományi Egyetemhez kerül, az élelmiszer-ipari kar megszűnik, és a főiskolán három intézet jön létre: technológiai intézet, gépészeti és automatizálási intézet, társadalomtudományi intézet.

1983: bővítik a Mars tér 20. szám alatti épületet.

1986: létrejön a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, a SZÉF ennek az élelmiszer-ipari főiskolai kara lesz.

1989: a Moszkvai körüti épületben új, a gyakorlati képzést szolgáló laboratóriumokat, műveleti és technológiai csarnokokat adnak át.

1991: a SZÉF a Szegedi Universitas Egyesülés tagja lesz.

1998: a kar a Szegedi Felsőoktatási Szövetség tagintézményévé válik; 1998. május 8-ától 1999. december 31-éig a József Attila Tudományegyetem Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Karaként működik.

2000: a felsőoktatási integrációval létrejön a Szegedi Tudományegyetem, melynek a kar is tagja lesz, neve: SZTE Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar.

2006: az SZTE szenátusa megszüntette az egyetem szervezetében addig működő főiskolai karokat, így az élelmiszer-ipari főiskolai kar mérnöki karrá alakult.

Légszennyezettség okozta betegségek és mobil EKG

A Környezet- és Nanotechnológiai Regionális Egyetemi Tudásközpont (KNRET) 2005 novemberétől indult öt alprogramjában olyan megoldásokat dolgoznak ki, amelyek mérhető javulást eredményeznek a környezet minőségében, a regionális ipar fejlődésében, az itt élő emberek egészségében. Az SZTE által irányított 11 tagú konzorcium 1,2 milliárd forint támogatást nyert. Két kutatóval beszélgettünk az eddig elért eredményekről.

A KNRET egészségügyi alprogramjában az SZTE ÁOK Népegészségtani Intézete egyes környezeti tényezőknél a krónikus légúti betegségek kialakulásában játszott szerepét vizsgálja – tájékoztató Nagymajtényi László tanszékvezető egyetemi tanár. – Ismereteink szerint ebben a folyamatban egyre nagyobb je-

lentséget tulajdonítanak a nanopartikulumoknak, vagyis azon egészen kis átmérőjű részecskéknél, melyek belélegezve a tüdőből könnyen bekerülnek a keringésbe, majd átjutva a különböző szövetek sejtjeinek membránjain, összetételüktől függően gyulladást, daganatot hozhatnak létre. A program révén 27 mil-

ió forintért olyan mobil műszerhez jutottunk, amely hazánkban egyedülként ezen részecskék teljes spektrumát képes mérni – mutatta be a készüléket a tanszékvezető.

Az intézet a Szegeden élő óvodások légúti eredetű megbetegedéseinek gyakoriságát is vizsgálja, több szempontból. – Etikai bizottság által engedélyezett, anonim kérdőív segítségével megkérdezzük a szülőket gyermekük otthoni életkörülményeiről, s elemezzük a foglalkozó óvodai viszonyokat is. Így például viszonyos mérésrel objektíven megállapítható lesz, hogy az általunk vizsgáltak közül melyik óvodában vannak kitéve közle-

kedési vagy más eredetű légszennyezésnek a gyermekek, s hogy ez milyen szerepet játszik egyes légúti megbetegedéseikben. Vizsgálataink jelen fázisának eredményei decemberben állnak majd rendelkezésre – mondta Nagymajtényi László.

Gyimóthy Tibor, az SZTE TTIK Informatikai Tanszék-csoportja Szoftverfejlesztés Tanszékének vezetője az informatikai alprogramban elért eredményekről számolt be lapunknak. – A mobil adatgyűjtő és adatfeldolgozó rendszerek fejlesztésével foglalkozunk. A Nokiával együttműködve egy internetezésre használható mobil eszközön dolgozunk,

amely nagyon jó adatátviteli képességekkel rendelkezik, ráadásul nyílt forráskódú operációs rendszerrel, Linuxszal működik. Különböző alkalmazásokat készítünk ezekre az eszközökre – ezek egyikében EKG-t kötünk össze a kéziszámitógéppel, amely képes az EKG-jelek megjelenítésére, tárolására, interneten keresztül egy távoli számítógépre történő valós idejű továbbításra – mondta a tanszékvezető, bemutatva, hogyan tarthatnak konzíliumot egymástól akár több ezer kilométerre tartózkodó orvosok.

Egy másik, az Európai Unió által is támogatott projektben a Homokháti Kistérségben ki-

építendő drótnélküli hálózat segítségével a kéziszámitógépen vidéki, mezőgazdasági alkalmazásokat fejlesztenek – megkönnyítve például a terménybecslést. – Ezek a programok arra is jók, hogy még nagyon kiforratlan ötleteknek ne kelljen egyből rentábilissá válniuk pénzügyileg, van idő a megfelelő partnerek megtalálására. Megerősített municióval lehet kilépni a piacra – fogalmaznak a tanszék munkatársai, Havasi Ferenc és Kiss Ákos, hozzátéve: a napokban megalakulhat az első olyan spin-off cég, amely az informatikai tanszéken kifejlesztett technológiákon alapul.

R. T. G.